

Mistä nimitys "Paavolan pakanat" on peräisin?

Paavolan seurakunnassa vaikutti vuosina 1777-1806 pappi, nimeltään

Jakob Mannerström.

Eräänä kauniina sunnuntaina, auringon paistaessa ärsyttävästi kirkon sivuikkunoista kuulijan niskaan, havahtui uninen seurakunta kuulemaan saarnastuolista voimallista tekstiä:

"Te Paavolan pakanat, Luohuan luppakorvat, te myöhään kirkkoon tullette aikaisin pois lähette! Minne teillä on kiire: tuonne Pietilän isolle kivelle. Mitä sinne: korttia pelaamaan, mikä nakkia, mikä mitäkin panee!"

Ja jatkoa tuli tuutin täydeltä, syytöksiä kuulijain kiireestä viinapulloa kallistelemaan, haureutta ja tanssia harjoittamaan! Silloin ensikerran, siis 1800-luvun alkupuolella, annettiin Paavolan asukkaille tuo pakana-nimitys, joka tänään tunnetaan laajalti ympäri Suomea ja joka sukupolvien perintönä seuraa myös tuleviin aikoihin. Aivan varmaan silloiset paavolalaiset saarnansa ansaitsivat, koska mekin kärsimme vielä tunnonvaivoja, samanlaisia syntisiä kun olemme! Mutta millainen oli pappi itse, tämä

Jakob Mannerström?

Varsin omalaatuinen ja outo hän oli joka suhteessa. Myöhemmällä iällään hän riitautui m. m. lukkarinsa

Johan Aspegrenin

kanssa ja erimielisyyksiä ratkottiin kihlakunnanoikeudessa v. 1805. Lukkari esitti papin syytelistaan 16 eri rikkomusta, jotka koskivat m. m. solvauksia, juopottelua, papiston ja nimismiehen arvostelua ja rippisalaisuutta. Syytekohta n:o 11 kertoi, että syytetty "varsinkin rippipyhinä ottaa naukkuja". Pappi myönsi, "että hänellä on alttarilla kaliapullo, josta joskus ottaa ryydyn käheyttä vastaan, mutta välttääkseen pahennusta on siitä seurakunnalle huomauttanut..."

Varsin rehellistä puhetta siis ja tätä taustaa vastaan voimme osittain ymmärtää saarnan rajua kielenkäyttöä. Mutta toisaalta; krapula, mikä krapula! Kihlakunnan oikeuden päätös riitajuttuun oli, että pappia ei erotettu, mutta pidätettiin virantoimituksesta koko loppuiäkseen. Lukkari sen sijaan sai sakot ja menetti virkansa, kun oli nostanut väärän varkaus-syytöksen esimiestään vastaan....

OULUSSA 6.10.2002

Kauko Roppola

Tornipolku 10 Puh 375131.